

Bijlage: overzicht recente onderzoeken

1) *Schoolkostenmonitor 2015 – 2016*, Oberon/SEO (mei 2016). Uitgevoerd in opdracht van het Ministerie van OCW (Kamerstuk 34 300 VIII – Nr. 155).

2) *Technisch rapport Onderwijskansen, bijlage bij de Staat van het Onderwijs 2014/2015*, Inspectie van het Onderwijs (13 april 2016).

(Kamerstuk 34300-VIII-Nr. 140).

3) *Geld naast de school: Private uitgaven in basis- en voortgezet onderwijs*, Research voor beleid/Panteia (januari 2010). Uitgevoerd in opdracht van het Ministerie van OCW. (Kamerstuk 32123-VIII Nr. 141).

4) *PISA 2015 Results. Volume II*, OECD (2016).

<http://www.oecd.org/education/pisa-2015-results-volume-ii-9789264267510-en.htm>.

5) *Uitgaven van huishoudens aan huiswerkbegeleiding* CBS (11 november 2016).

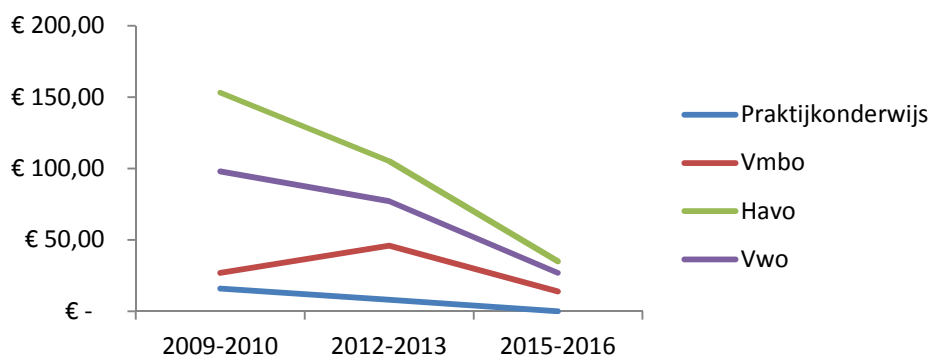
<https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2016/45/uitgaven-van-huishoudens-aan-huiswerkbegeleiding>.

1) Schoolkostenmonitor, Oberon/SEO

Op 30 juni jl. is de schoolkostenmonitor 2015/2016 naar de Tweede Kamer gestuurd (Kamerstuk 34 300 VIII – Nr. 155). De schoolkostenmonitor is een tweejaarlijks onderzoek dat wordt uitgevoerd in opdracht van OCW naar de hoogte en naar de ontwikkeling van de schoolkosten in het vo en het mbo.

Uit deze monitor blijkt dat tien procent van de ouders kosten maken voor bijles of huiswerkbegeleiding. De gemiddelde kosten van ouders die deze kosten wel en niet maken, zijn te zien in onderstaande figuur 1. Voor alle schoolsoorten is dat een dalende lijn. De onderzoekers geven aan dat op grond van deze cijfers niet kan worden geconcludeerd dat sprake is van een significante daling. De cijfers gaven in ieder geval geen aanleiding om te veronderstellen dat de kosten waren gestegen.

Figuur 1: De gemiddelde kosten voor bijles en huiswerkbegeleiding

2) *Technisch rapport Onderwijskansen, Inspectie van het Onderwijs*

Het onderzoek van de Inspectie van het Onderwijs laat zien dat op 90 procent van de VO-scholen buiten schooltijd onderwijsondersteunende activiteiten wordt aangeboden zoals examentraining, huiswerkbegeleiding of bijles. Deze activiteiten worden meestal aangeboden door de school zelf, zonder extra kosten te vragen aan de leerlingen/ouders. Hoewel het gaat om een representatief onderzoek heeft het betrekking op een beperkt aantal scholen en geeft het geen inzicht in mogelijke verschillen tussen individuele leerlingen.

3) *Geld naast de School, Research voor Beleid/Panteia*

Uit dit onderzoek komt naar voren dat rijkere en hoger opgeleide ouders gemiddeld genomen meer uitgeven aan bijles en examentraining dan armere en lager opgeleide ouders. Tegelijkertijd lijken onvoldoende financiële middelen in het algemeen geen grote belemmering te vormen om kinderen aan bepaalde activiteiten te laten meedoen: de motivatie van het kind zelf en bekendheid met aanbod zijn belangrijker voor ouders.

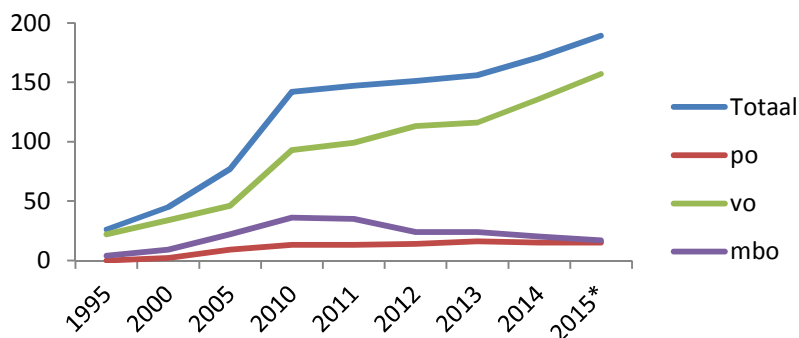
4) *PISA 2015 Results, OECD*

Uit het PISA-onderzoek blijkt dat Nederlandse 15-jarigen minder tijd aan huiswerk besteden dan het OESO-gemiddelde (respectievelijk 14 en 17 uur). Verder blijkt dat leerlingen op achterstandsscholen relatief iets meer tijd aan hun huiswerk besteden (net als in de meeste OESO-landen). Dit is echter een groot verschil met een aantal landen in bijvoorbeeld Azië waar met name leerlingen uit de hoger sociale klassen relatief veel tijd besteden aan huiswerk.

5) *Uitgaven van huishoudens aan huiswerkbegeleiding, CBS*

In tegenstelling tot de eerder genoemde schoolkostenmonitor geven nieuwe cijfers van CBS wel een stijging aan van de totale uitgaven van huishoudens aan huiswerkbegeleiding, bijles, toets- en examentraining, specifiek voor het VO (zie figuur 2). Ook signaleert CBS een toename van het aantal bedrijven dat studiebegeleiding aanbiedt.

Figuur 2: Raming uitgaven van huishoudens aan huiswerkbegeleiding, bijles, eindtoets- en examentraining (in miljoenen euro) (december 2016).

	1995	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015*
Totaal	26	45	77	142	147	151	156	171	189
Basisonderwijs	0	2	9	13	13	14	16	15	15
Voortgezet onderwijs	22	34	46	93	99	113	116	136	157
Middelbaar beroepsonderwijs	4	9	22	36	35	24	24	20	17

Conclusie

Samenvattend geven deze onderzoeken aan dat op veel VO-scholen buiten schooltijd onderwijsondersteunende activiteiten worden aangeboden zoals examentraining, huiswerkbegeleiding of bijles. Deze activiteiten worden meestal aangeboden door de school zelf, zonder extra kosten te vragen aan de leerlingen/ouders. Welke leerlingen hiervan gebruik maken is niet onderzocht.

Tegelijkertijd is het zo dat kinderen van rijke en hoger opgeleide ouders vaker deelnemen aan onderwijsondersteuning buiten de school en daar meer geld aan uitgeven. Het is echter niet duidelijk of het hier gaat om een toename van het aantal ouders of een toename van de door de ouders gemaakte kosten. De schoolkostenmonitor geeft geen aanwijzing dat sprake is van een stijging van de uitgaven aan dit type onderwijs waar recente cijfers van CBS voor het VO wel een forse stijging laten zien. Daarnaast is ook een toename zichtbaar van het aantal bedrijven dat studiebegeleiding aanbiedt.